

Erdei Ferenc belügyminiszter nyilatkozik A Reggelnek a vármegyei rendőrfőkapitányok kinevezéséről

Országsszerte nagy érdeklődéssel kísérik az államrendőrség újjászervezését és ezzel kapcsolatosan a vármegyei rendőrfőkapitányok kinevezésének ügyét. Erre

vonatkozóan Erdei Ferenc belügyminiszter *A Reggel* munkatársa előtt a következő kijelentéseket tette:

A rendőrség újjászervezésével kapcsolatban minden vármegye élére rendőrfőkapitány kerül, aki főnöke és parancsnoka a megye területén működő valamennyi járás kapitányságnak. A kapitányi állás betöltése a törvényhatósági bizottság jelölése és a belügyminiszter kinevezése alapján történik. A tiszántúli vármegyékben a kijelölések már meg is történtek. Sokhelyütt az önkormányzatok szükségszerűsége miatt megyei főkapitányt neveztek ki, amit mi tudomásul vettünk, az égető szükségére való tekintettel. Itt-ott mi is ideiglenes főkapitányi megbízásokat adtunk. Így azután az ország huszonöt vármegyéje közül tízenötnek ma már van főkapitánya, részben önkormányzati, részben belügyminiszteri megbízás alapján. Tévesek azok a hírek, mintha a vármegyei főkapitány kinevezésével kapcsolatosan megszüntetnék a főispáni állásokat. Ez a két kérdés nincs összefüggésben egymással, bár a főispáni állások megszüntetésének terve valóban fölmerült.

Kérdésünkre a belügyminiszter kijelentette még, hogy a budapesti államrendőrség politikai osztályát visszaállítják, ez azonban többé nem lesz a régi, titokban

dolgozó és cselszövényeket szövő osztály, hanem a politikai ügyekben nyíltan és szabályszerűen működő szerve az államrendőrségnek.

Hogyan intézi el az osztrák nép az ő „nyilasait“?

Az új osztrák törvény elrendeli, hogy vegyük jegyzékbe az összes náciakat, az SS és SA tagjait és kimondja, hogy aki 1933 és 1938 között lépett be a pártba, annak legalább öt, legfeljebb tízévi börtön dukál. Aki vezető tisztségre tört vagy durván vétett az emberiség ellen, annak bére: 10–20 év és —

vagyonekhozás. Kijár ez annak is, aki anyagilag támogatta a pártot. Amnesztia pedig — nincsen! Vannak aztán egyéb rendelkezések: rendőri felügyelet, internálás, kényszermunka, az alkalmazás, a soronkívüli előléptetés megsemmisítése, elbocsátás, nyugdíjcsökkentés — és még sok kemény, de fölülte helyeselhető intézkedés. Rendelkezik a törvény a néplőrvényszékekről és kimondja, hogy fiatalok legalább felét kapják annak a büntetésnek, amely ugyanazért a gaztettért a felnőtteknek jár.

Az utolsó nyilas haditanács bestiális terve

Patkányokkal akarták etetni a budapestieket, az orosz vonalakba akarták kergetni a szenvedő lakosságot és ki akarták irtani a gettót

Budapest népe már vigasztalan pinceéletét élte, amikor fönt egy-egy bombaszünetben nyilas rablóbandák pásztázták át az utcákat, raboltak, fosztogattak és gyilkoltak. Vezérek: Hindy Iván vezérezredese, Kubisi, a közlegényből törzstisztté avanzsált pedikűr, Sédey főkapitány, dr. Vajna Ernő, a Budapest védelmére kiküldött nyilas pártmegbizott és Kalándy altábornagy. Ezek semmiel sem voltak különben hordáknál, sőt sadizmusból talán fölül is múlták a nyilas közlegényeket. A vezérkar utolsó tanácskozását egy fültanu a következőkben mondta el:

Idő: december 30. Színhely: az alagútórhely. Hindy Iván, a »parancsnok« Besprechung-ot tart a vezéréivel. Jelen van Sédey, dr. Vajna, Horváth vezérkari alezredes, Burány őrnagy és néhány nyilas pártfunkcionárius. Tárgy: a rendőrség harcbevétel. Valaki megkockáztatja azt a megjegyzést, hogy a hangulat rossz, mert az emberek túl nyomórésze már éheznek. Hindy cínikusan legyint: »Az éhség csak akkor fog elkezdődni — mondja —, ha minden félpatkányért két ember fog verekedni. Ezt a várost úgyis meg akarom büntetni.«

Ez volt Szálasi budapesti helytartójának legfontosabb érve. De nem volt külön Kalándy altábornagy

sem, aki a rendőrség és a karhatalmak vezetőjének tisztében üzte gaztetteit. Tőle eredt a sántáni ötlet, hogy a polgári lakosságot ki kell telepíteni a városból, mégpedig oly módon, hogy a békes polgárokat az orosz vonalakba kell kihajtani. Azonban még ezeknek a nyilas banditáknak is volt egy náluk is gonoszabb »Leó«-juk: Gottstein német őrnagy. Ez a Gottstein, aki Hirschler rendőrgenerális jobbkeze volt, akkor, amikor az oroszok már az Erzsébet-körúton álltak, azt követelte, hogy a gettóban lévő zsidókat egy sálíg gyilkolják le. Gottstein egyébként már március 19-én átvette a politikai rendőrség vezetését. Neki dolgozott Heim Péter és a detektívönök, sőt a rendőrség keretén kívül álló nyilasok is hozzá küldték jelentéseiket, mint amilyen Tóth Béla őrnagy, főkerületvezető és helyettese, Urógi volt, valamint Rettmann Kurt zsidótlanítási osztályvezető. A gyilkosok gulájának tetején trónolt Hirschler és helyettese, Remlinger tábornok.

Berend főrabbi, a Gestapo besúgója, nyilas ujságot olvasva nézte végig hívei deportálását a szigetvári állomáson

Büntársa, Festetich Domokos Turul fővezér Grác környékén bujkál

Berend Béla dr. főrabbi, a már hetek óta letartóztatott Gestapo-besúgónak, Endre és Bakj Sztójay-államtitkárok bizalmasának bűnügyében

Szigetvárrott, Berend lelkesül működésének színhelyén is lefolyatták már a nyomozást.

A zömök, vizeskékszemű, vastag szemüveget viselő Berendről már a harmincas évek közepén meg akartak szabadulni a szigetvári zsidók, egyik feljelentés a másikat követte ellene, de a helyén maradt, sőt a helyzete rendkívül megerősödött gróf Festetich Domokos kormánypartifajvédő képviselő megválasztásával. Festetich, aki Grácban született és nevelkedett, a Szigetvár melletti ötezerholdas csertői hitbizományt örökölte és annak ellenére, hogy magyar állampolgársága máig is tisztázatlan, belevetette magát az Imrédy-féle náci-nyilas politikába. Festetich és Berend barátokká, sőt elv-barátokká lettek.

Berend prédikációiban 1939 eleje óta, hívei megdöbbenésére, valóssággal nyilasprogramot hirdetett.

Egybehangzó tanuvallomások szerint a zsidótempom szószékéről a zsidóknak az országból való kitelepítését és a zsidóvagyonok zár alá vételét követelte. Végre is a hitközség elérte, hogy a főrabbit kitiltották a szigetvári zsinagógából. Amint azonban a nyilashullám újabb erőre kapott, a Turul-fővezér Festetichnek, Bakj, Endre és az Imrédy-csoport segítségével, ismét megerősödött a pozíciója. Beigazolódott, hogy a zsidótörvényekről hetekkel azok megjele-

nése előtt pontos értesülései voltak. Ő volt az egyetlen tagja a zsidó hitközségnek, akinek az eljáró csendőrszázas utasítására nem kellett depódnálni értékeit. Egy júniusi éjszakan csendőrök szállták meg Szigetvárt, a zsidókat a zsinagógába terelték és másfél napig külön-külön csendőrök vallatták a férfiakot, nőket és gyerekeket ingóságaik hullétérről. A férfiakon, úgy mint a nőkön, a legbrutálisabb személyi motozást hajtották végre.

Berend ezalatt a szigetvári utcákon sétált, bevásárlásokat végzett és kedélyesen beszélgetett azokkal, akikkel sétaútnján találkozott.

A teljesen kifosztott szigetvári zsidóságot csendőrszuronyok között kísérték az állomásra, ahonnan túlszáftolt marhavagonokban Barsra szállították őket. Berend a szomorú menetet kikísérte az állomásra, majd a »Magyarságot olvasva tért haza lakására, a szigetvári keresztény társadalom meghotránkozására. Többen az utcán felelősségre vonták lelketlen, paphoz és emberhez egyaránt méltatlan magatartása miatt. Erre azt válaszolta, hogy ő egy-két nap mulva amúgyis

magas kormány megbízást

fog kapni és elhagyja a városkát. Másnap Festetich Domokossal Budapestre utazott, ahol az akkor már működő Zsidó Tanács tagjává nevezték ki...

Berend rövidesen Népbírószághoz kerül, Festetich Domokos pedig Grác környékén bujkál, kézrekerítése nyilván csupán idő kérdése.

RETNETES IVÁN

Az ostrom alatt pislogó méces fül hajlva a fás pince mélyén Alexej Tolsztoj Nagy Péterét lapoztuk önfeledten, visszafojtott lélekzettel. Ez az orosz remekmű megbabonázta olvasóját. Korunk lángeső filmrendezőjének, Szergej Eizensteinnak új filmtörténelmi jelentőségű alkotása, a »Rettenetes Iván« még közelebb hozza a földkerekség egyhatodát kitevő birodalom összekovácsolásának és megalkotásának hőseit: a jelenyekarésú, égő és perzselő szemű Iván cárt, az orosz sors emberét, aki a bojárság fojtogató, rothasztó hatalmát szétzúzza, hogy kereskedők, iparosok, parasztok addig eltaposott osztályából szervezze meg seregét, tágasabb, gazdagabb birodalmának vezérkarát. Eizenstein megrendítő, egyik ámulatból a másikba ejtő filmje ezt az ősi és hősi orosz történelmi korszakot gigantikus és képrázatos képek során tárja elénk. »Rettenetes Iván« nemcsak a leglelkesebb hősköltemény, de benne él az orosz lélek, amelyre Gonesarov, Dosztojevski, Lermontov és a két Tolsztoj elmúlhatatlan műveiből eszméltünk. Nikolaj Cserkasov, Rettenetes Iván megszemélyesítője, a legnagyobb színművészek egyike, akit valaha is színpadon láttunk szerepeltetni. Öserő árad belőle, szuggesztív varázs, a zseni emberfölötti, kifürkészhetetlen hatalma. Tündéri jelenség Celikovszkaja, a cárnő; néhány

asszonyi és anyai gesztusa, szemrebenése, a nyugat leghíresebb színésznőinek legszerencsésebb pillanatai fölé emelkedik. Démonikus színész a cár nagynénje, a cárnő gyilkosa: hasonlíthatatlan. Olykor úgy hat mint egy lidérenyomások álom. Minden arcról külön tanulatnyi lehetne írni és hasábkönyvet mérlegelni a már-már víziószerű tömegjelenetek, a kazáni ostrom felvonulását, a nyilvesszők háborzongató süvítésén, a cári lakodalom bizantikus pompáján és a végtelen hőmezőkön hömpölygő búcsúsok mozgáson, amint térdrogyanak a minden oroszok cária szinte felhőkig nőző alakja előtt. Prokofjev muzsikája úgy kísér végig a késő estén, mint a templomok zsolozsmája: gyermekkorú álmok és emlékek visszhangja... Milyen boldogság hosszú évek után először és újra: tiszta gyönyörűség a művészetben! (László Miklós)

Egy 17 éves lány csodálatos története a Szovjetunióban

ZOJA, A NÉP LEÁNYA

Hogyan élt, tanult, fejlődött, sportolt, harcolt az oroszok hőslélekű mártírja

Csütörtörtől: SCALA

Mindenki látni akarja a

HÓFEHÉRKE ÉS A 7 TÖRPE

Walt Disney hatalmas csodatrükkfilmjét

Csütörtörtől: URÁNIA

a Közönség elad a Közönségnek

TEKINTSE MEG AZ „ÖN OSZTÁLYÁT“

megtalál, amire szüksége van.

Ha Önnek is van eladható holmija,

hozza be, gyorsan értékesítjük

Bútort, szőnyeget, ruhá- neműt, porcellánt stb.

Lelkiismeretes értébecslés,

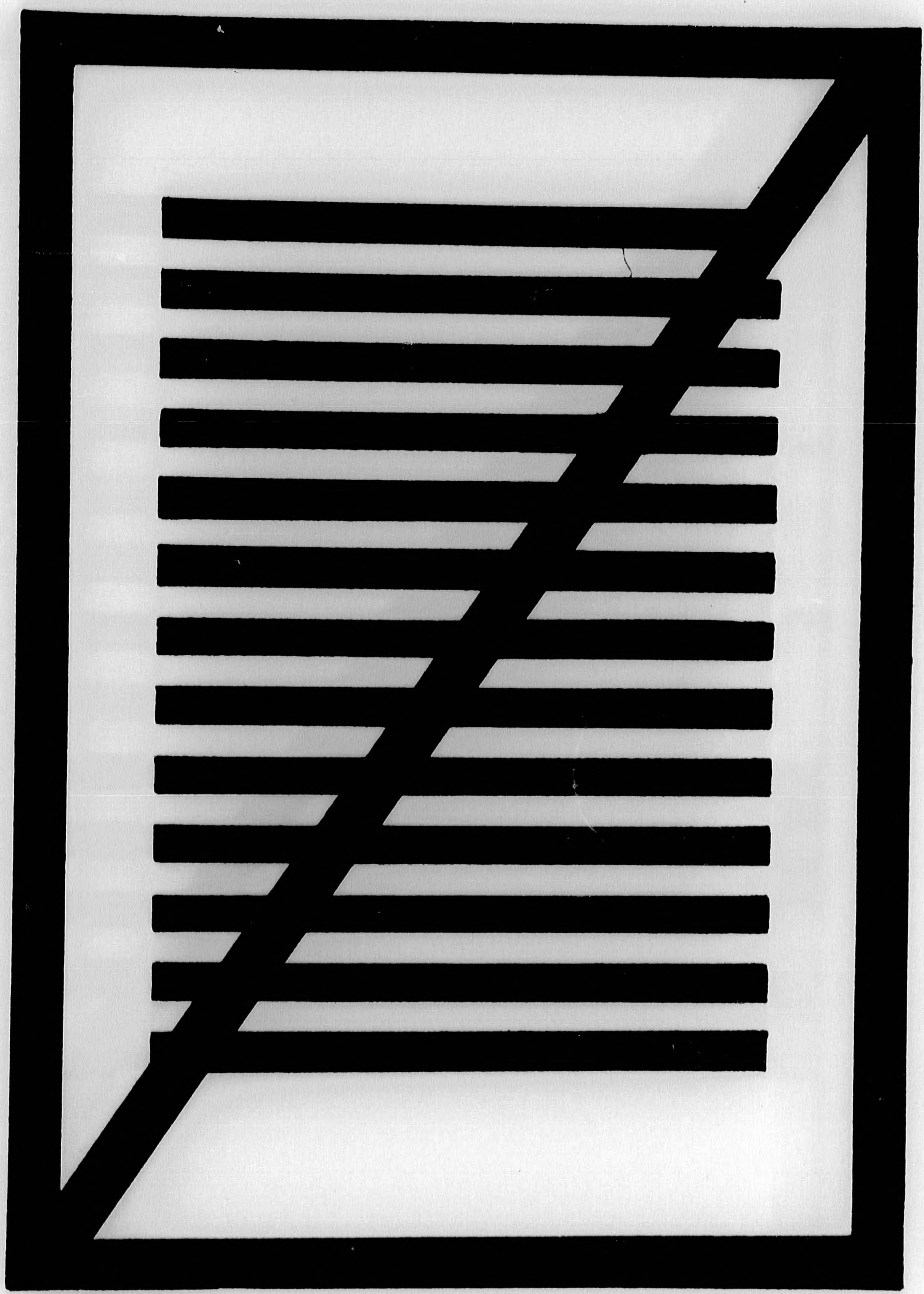
IVATCSARNOK

PLANTÁZS BAR
(Angol Park mellett)

DANCING VARIETE

Nyitás kedden, 5-én

D. u. 4 órától Heinemann Ede tánczenekara (Villamosközelkedés)

1.

Néhány órával letartóztatása után Göringet felkeresték az angol és amerikai újságírók és a B. B. C. haretéri tudósítója szerint a kereszt-kérdések öszönét zúdították rá.

2.

Levél és üzenet érkezett vasárnap Budapestre arról, hogy Ignotus, a nagy író, költő és bíráló, az igazi »Nyugat« volt főszerkesztője Londonból, ahol hat éve él emigrációban.

3.

Egy hete érkezett haza Mauthausenből, ahol a legnagyobb és a legtragikusabb internált-kórház vezető főorvosa volt, dr. Klár Zoltán.

*

Komlós kéri oddiv meglátogatott verőt, hogy nődivatüzletét Teréz körút 1/c alatt felkeresni szíveskedjenek.

4.

Most érkezett meg a Time május 17-i száma Budapestre. A lap közli Mussolini kivégzésének fényképét.

Schuschnigg, a felesége és az internálásban született kislányuk Nápolyba érkezett

London jelenti, hogy Schuschnigg volt kancellár feleségével és tégylev kislányával Nápolyban tartózkodik, ahová repülőgépen érkezett meg.

1x1 héten hirdetek Egész héten vásárolok Aranyat, ezüstöt, briliánst, órákat a legmagasabb áron FÜREDI (Schwarz) órásmester, Pannónia-u. 8.

Aranyat, aranypenzt, briliánst, ezüstöt vesznek, eladnak, Jeggyűrűt, ékszerkészítést, javításokat megvárhatók Schwarz aranyműves, Dohány-u. 22. l. 4.

Voltak jó emberek is...

Tizezerszámra mentette meg az üldözötteket

Villányi Ilona, a Bakács-téri anyakönyvi hivatal hőslelkű kezelőnöje

Naggyot villan emberkereső lámpánk fénye: a Vas-utca 2/b ház hetedik emeletének kis lakásában hőslelkű, igaz emberre akadunk. Itt lakik Villányi Ilona, a Bakács-téri anyakönyvi hivatal kezelőnöje: szőke, kiesi, szemüveges, janalikus arcú leány: a rémuralom egyik legnagyobb hőse...

Március 20-án — beszél hosszasan unósulás után — egy férfi jött be hivatalomba. Sose láttam, négyzetes közt akart velem beszélni. Csak maga segíthet rajtam — suttogta —, a feleségem zsidó, öngyilkos akar lenni, adjon neki megfelelő anyakönyvi kivonatot! Gondolkodási időt kértem. Harmadnap találkoztam vele az utcán. »Maga miatt három napja nem tudok aludni — mondtam neki. — Mit tehetsz?...» Elkészítettem részére a kért hamis anyakönyvi kivonatot. És ekkor elfogott valami hősi szédület. Azt kell mondanom, megalapítottam Budapest tiltkos anyakönyvi hivatalát, amely azután tízezer és tizezerszámra csináltta a mentő iratokat.

kereszt alelnökönje a sárgacillagos házakat látta el az iratokkal. A svájci és svéd védeltek tízezerrel ma sem tudják, hogy én készítettem számukra ezeket az okmányokat. A vidéki internálótáborokba szákszámra vittük. A zsidó hitközség kifőltetlen, lepecsételt blanketták ezreit kapta. A gettó falán szákszámra dobáltam át az élelmiszereket, ebben dr. Radocsa rendőrfelügyelő segédkezett nekem. Minden iratot az anyakönyvből írtam ki pontosan, jöhettek ellenőrizni, igazak-e a zsidóknál talált iratok adatai. Mindig minden rendben volt. Háromszor vittek el a hivatalból a rendőrségre. Mindig be tudtam bizonyítani ártatlanságomat. Főnököm, Kutassy János a legjobb információt adta rólam. Persze, nem tudta, mit csinál a hivatalban. Tizenötleve szolgálattom alatt összesen sem dolgoztam annyit, mint ezekben a hónapokban. Valami rejtett erő hajtott, hajszolt... És most nem akarok semmit. Nem pályázom nagyobb állásra. Kezelőnök maradtam a Bakács-téren. Nincs anyám, nincs gyermekem, nincs családom. Talán ez a magyarázata, hogy minden üldözöttnek segítőt, szerető édesanyja akartam lenni...

És Villányi Ilona, az anyakönyvi hivatal kezelőnöje, aki Budapest halálraítelt zsidóságának tízezeire mentette meg, most sem akar mást, mint amit egész életén át csinált: születési, halálozási és házassági anyakönyvi kivonatokat fölé hajolva feljegyezni a felek adatait...

Berény Imre

5.

Anday Piroskát, a bécsi Opera drámai énekesnőjét magyarországi barátai már elveszítették hitték. Annál nagyobb örömmel közölnék most a hírt, hogy a világhírű magyar énekesnő él és művészetének teljes birtokában újra fellép legnagyobb sikereinél színhelyén, a bécsi Operában. A Neues Österreich című bécsi lap munkatársának elmondta, hogy sokat szenvedett és nagyon hálás a férjének, aki a keserves esztendőben híven kitartott oldala mellett és átsegítette a legszörnyűbb pillanatokban.

6.

Az angol lapok az első oldalon foglalkoznak Churchill miniszterelnök Sara leányának válóperével. Vic Oliver ismert színész indította meg a válópert a fiatal asszony ellen, akit tiz esztendővel ezéltött vett nőül. Sara Churchill valamikor színésznő volt és a férjével együtt lépett fel egy newyorki revűben. A háború alatt katonai szolgálattal teljesített. A házastársak békés megegyezéssel elváltak.

* Szépségápolás! ... PARCOL cream — semmi más!

Textilárut veszek nagyban — kicsinyben

Aranytex

IX., Vámház-körút 11.

Briliánst, ékszer aranyat

napi áron vásárol Scheer György Semmelweis-utca 19. tel. 1

Néhány jöminőségű perzsa összekötőszőnyeget és régi ezüstöt vennék prompt.

Spitzer, Teléki Pál-u. 3. l. b. d. u. 2-ig

Aranyat, ezüstöt

legmagasabb áron vesznek, eladok Hajós VII., Sip-utca 6. sz. épület

Néhány kisebb valódi perzsaszőnyeget

vennek magánkézből. Magas áron elgéféré Blocknerhez, Városház-utca 10.

EZÜSTRÓKÁK

OLCSÓN SZEMERE SZÜCSNÉL ERZSEBET-KÖRÚT 26 MÁSODIK EMELETEN!

Redőnyöket

olcsón készítt és javítt Nyidos IX. ker., Ferenc-tér 2

Perzsaszőnyeget vesznek. UNGÁR SZŐNYEGKERESKEDEK, Király-utca 14.

TAKARITUNK

lakású üzletet, üdőt Fővárosi Takarítási Vállalat, VI., Király-utca 54. l. emelet 4

Meteor csillár

Podmanikó-utca 27. József-körút 44

Kereskedők!

Férfi szakkik 960—240—240—Női pulóver 240—Füledőnadrág, teniszrukkni, textilárut Kaldi nagykereskedés Izabella-utca 69. 8—1-ig

Ki tud Kovács Istvánról,

kit 1944 október 22-én a Katona József-utca 14. számú házban bucsoltak el a nyilasok és nov. 24-én Mosonmagyaróvárról írt utójára, majd dec. 24-én Deutschkreutzban bevagonizáltak — ismeretlen helyre továbbítva. Értesítést kér felesége: Kovács Istvánné Budapest, V., Szent István-körút 1. Apart espresso

Perzsaszőnyeget

ezüstöt, aranyat, kombinált bútort magas áron veszünk Toghia és Nemeth, Anker-köz 3

Redőny készíti és javítást vállal Horváth, Semmelweis-utca 14.

AROSA RUHAFFESTÉK

logkrém cipokrém és egyéb drogéria, háztartási cikkek viszonteladók részére kaphatók. A régi Kaldi «AROSA» vegyészeti üzletben, IV., Molnár-utca 19. II.

Pesti bevásárlók figyelem: a Hajdúföldön nincs fölös élelmiszer!

Óry István debreceni főispán Budapesten tartózkodik és A Reggelenek a következő felvilágosításokat adta meggyéjenek ellemzési helyzetéről:

— Örömmel közölhetem, hogy a hajdusági földeknek alig 10—15 százaléká marad bevetetlen, a többi mind művelés alatt áll. A kimaradt eséplések is folyamatban vannak és bár az üzemenyaghiány, valamint a munkásviszonyok sok nehézséget okoznak, reméljük, hogy jó termésünk lesz. Addig azonban Hajdu nem is gondolhat arra, hogy a főváros ellátásában résztvegyen. Közvetlenül Budapest felzabadulása után területünket úgy megszállták a bevásárlók, hogy a szó legszorosabb értelmében felélték termékeit. Ne jöjjenek tehát pesti bevásárlók hozzánk, mert élelmiszerek kiszállítását nem engedélyezhetem!

A REGGEL Főszerkesztő: Lázár Miklós Feltöltés szerkesztő: Szirmai Rezső Feltöltés kiadó: Berény Imre